

تأثیر همکاری خانواده و مدرسه بر تربیت اجتماعی و رفع مشکلات دانش آموزان

احمد علی اکبری^۱، ستار دهقانی^۲، مهرعلی اشتیاقی^۳، فرح لقا قادرزاده صوفی^۴

۱- کارشناسی علوم تربیتی

۲- کارشناسی ادبیات فارسی

۳- کارشناسی ارشد تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش

۴- کارشناسی ارشد تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش

چکیده

امروزه جامعه‌شناسان، مردم‌شناسان و روانشناسان اجتماعی توجه ویژه‌ای به جامعه پذیر شدن افراد نشان می‌دهند و چون نهاد تعلیم و تربیت، رسالت آموزش و پرورش میلیونها نهاد پاک و بی‌آلایش فرزندان هر مرز و بومی را داراست و ایجاد نیروی انسانی مولد، کارآمد و اثربخش محور توسعه در هر جامعه‌ای محسوب می‌گردد، ضروری است که سیاستگذاران و برنامه‌ریزان وزارت آموزش و پرورش در تمامی سطوح اعم از حوزه ستادی، استان، منطقه و مدارس نسبت به تربیت و پرورش دانش‌آموزانی که توانایی برقراری ارتباط با گروه و سایر افراد را به طور مناسب داشته و اینکه شهروندان خوبی در آینده باشند در اولویت قرار دهند و با نگاه ویژه‌ای بدان بنگرند و آن را مدنظر قرار دهند. خانواده و مدرسه دو نهادی هستند که در کنار هم رسالت تربیت و به کمال رساندن فرزندان جامعه را بر عهده دارند. هر یک از این دو نهاد بر مبنای ضروریات جامعه و سنن دیرین، وظایف خاص خود را ارا هستند و در مواردی نیز مکمل یکدیگرند. اما تربیت صحیح کودکان، مشارکت و کوشش هر دو نهاد را به موازات یکدیگر طلب می‌کند. ضرورت این مشارکت در طول سالیان احساس شده و در نهایت به تشکیل انجمن‌های اولیاء و مربیان منجر شده است.

کلیدواژه‌ها: دانش آموزان، تربیت، معلمان، جامعه‌پذیری، خانواده

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

مقدمه

امروزه زندگی اجتماعی برای انسان دارای اهمیت است و زندگی انفرادی نوعی مجازات برای او تلقی می شود؛ بدون زندگی اجتماعی احتمال ندارد که بتواند مشکلات و نواقصی را که در اعمال و رفتار و اخلاقش وجود دارد اشناسایی کرده و آن را برطرف کند. آموزش و پرورش یک نظام اساسی در هر کشور است. معلمان به عنوان بهترین افراد معرفی می شوند که در نیروی انسانی آموزش و پرورش نقش حیاتی بر عهده دارند. از ویژگی های دانش آموزان در مقطع ابتدایی: ایجاد علاقه به کشور و جامعه ی خود، فعالیت های گروهی و همکاری با بزرگترها است. دانش آموزان همه ی اعمال و رفتار معلم خود را زیر نظر دارند و از آنها درس می گیرند مانند: برخورد معلم با والدین، معلم با مدیر، سرایدار و... آنها به صورت پنهان از اعمال معلم خود مثل شادابی و ناراحتی، نوع برخورد و احترام معلم، روابط او با دیگران تاثیر می پذیرند. . خانه و مدرسه در انجام وظایف تربیتی مکمل یکدیگرند خانه مدرسه ی اول فرزند و مدرسه، خانه دوم اوست و اگر این دو نهاد روش ها و برنامه های هماهنگ نداشته باشند، در روند رشد کودک اختلال به وجود می آید.

در واقع آنچه را که به صورت عینی مشاهده می کنند در ذهنشان ثبت می شود و برای خودشان الگوبرداری می کنند؛ از اینرو معلمان باید مراقب اعمال و رفتار خود باشند در فرآیند تربیت اجتماعی دانش آموزان، معلم در جایگاه دوم قرار دارد که باید از طریق الگوهای عملی و رفتاری، نقصهای تربیتی خانواده را که جایگاه اول به خود اختصاص داده جبران کند. این روزها فرصت بچه ها برای برقراری ارتباط و یادگیری مهارت های دیگران کمتر از قبل شده، بیشتر وقت خود را به تنهایی می گذرانند و با فاصله گرفتن از اعضای خانواده امکان تربیت اجتماعی کمتری را پیدامی کنند.

اگر دانش آموزان نقص هایی را در خانواده داشته باشند از طریق معلم می توانند آن نقص ها را جبران کرده و زندگی مطلوبی را در جامعه داشته باشند. حال ما در این مقاله سعی داریم که جایگاه تربیت اجتماعی را بین دانش آموزان کنونی بیان کرده و نقش معلم را در تربیت آنان بررسی کنیم. روش جمع آوری اطلاعات در این مقاله از طریق منابع کتابخانه ای و مقالات صورت گرفته است.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

شواهد قابل توجهی در رابطه با توانایی فناوری اطلاعات و ارتباطات در ایجاد انگیزه برای دانش آموزان در آموزش فعالیت های شناختی و فراشناختی وجود دارد (جین، ۱۳۹۰). نیاز روزافزون مردم به آموزش، ضرورت حفظ ارتباط میان آموزش و کار، کمبود آموزشگران متخصص، بودجه زیادی که صرف آموزش می شود؛ وجود نظام های جدید مقرون به صرفه و با کیفیت را که علاوه بر جنبه های اقتصادی گستره وسیعی را تحت پوشش داشته باشد و به طور همزمان عده زیادی از فراگیران را تحت آموزش قرار دهد را ضرورت می بخشد.

فناوری اطلاعات علاوه بر پاسخگویی به نیازهای یاد شده، به فراگیران این امکان را می دهد تا در زمان های مناسب به یادگیری بپردازند. استفاده از اینترنت در تسهیل یادگیری، بهبود فعالیت های درسی، بهبود کیفیت پژوهش، افزایش علاقه به یادگیری و دسترسی سریع به اطلاعات مؤثر بوده است (اسدی و کریمی، ۱۳۸۶، ص ۲۷۸).

در بسیاری از کشورها به کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات در نظام آموزشی به منظور ارتقای کیفیت روش های یاددهی - یادگیری مورد توجه خاصی قرار گرفته است. فناوری اطلاعات و ارتباطات چهارچوب و یا ساختاری را به وجود می آورد که از این طریق کیفیت آموزش و پرورش ارتقا یافته، دانش آموزان و معلمان می توانند با استفاده از این فناوری به منابع یادگیری وسیعی دست یابند، انگیزه یادگیری خود را افزایش دهند و شکل های مختلف یادگیری را مورد استفاده قرار دهند (رحمانی و همکاران، ۱۳۸۵، ص ۵۰). تغییرات مهم ناشی از فناوری اطلاعات، منبع تحولاتی اساسی در کلاس های درس شده است. مهم ترین آن ها را می توان در این واقعیت دانست که فناوری، دانش آموزان را قادر ساخته است تا به اطلاعات خارج از کلاس دسترسی پیدا کنند و این مسئله موجب افزایش انگیزه آنان برای فراگیری شده است. فناوری اطلاعات با تغییر شیوه های آموزشی، مفهوم سنتی «یادگیری بر اساس حافظه» را به سوی «یادگیری خلاق و پویا» هدایت کرده است. با بهره گیری از فناوری اطلاعات، معلمان به سهولت به منابع جدید آموزشی مورد نیاز خود دست می یابند و اطلاعات و مواد آموزشی کلاس خود را آسان تر و سریع تر تهیه می کنند (نوروزی و همکاران، ۱۳۸۷).

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

از نظر بکر رایانه‌ها نقش‌های گوناگونی را در مدارس بازی می‌کنند. آن‌ها برای تدریس و تسهیل مطالعه مطالب دشوار و همچنین در ایجاد فرصت‌هایی برای دانش‌آموزان در زمینه استفاده از فناوری کمک می‌کنند و ابزارهایی سودمند برای اجرای تکالیف مدرسه‌ای هستند (شیخ زاده و مهر محمدی، ۱۳۸۳). نظریه مراحل رشد معلمان را به طرز نوینی به مقابله با مسائل فراگیران در طی مراحل رشد آشنا می‌سازد و طرفداران نظریه‌های یادگیری را قبل از هرگونه بحث و نتیجه‌گیری متوجه اهمیت یادگیری از راه مراحل رشد نموده و موجب نوعی سلسله‌مراتب در کار یادگیری شده است. به این جهت مراحل رشد یادگیری بر اساس پژوهش‌های دقیق و انکارناپذیر خود از منطق علمی پیروی می‌کند و از نظر آموزش و پرورش روز به روز بر ارج و اهمیت آن افزوده می‌شود. در رویکرد جدید، مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی جزو مهم‌ترین اهداف تعلیم و تربیت قلمداد می‌گردد. اندیشمندان تعلیم و تربیت معتقدند که هنر آموزش زمانی شکوفا و پویا خواهد شد که یک ابزار بیانی و رساندن پیام برای نیل به هدف‌های آموزشی در اختیار معلمان باشد. ضرورت و اهمیت ایجاد و اتصال شبکه‌های مدارس به اینترنت، سازمان‌هایی مانند یونسکو و بانک جهانی را بر آن داشته است تا برای ایجاد شبکه آموزشی جهانی، بودجه کلانی در نظر بگیرند. هر چند میزان بازدهی این کار نامشخص است اما بدون تردید در سطوح دبیرستان و دانشگاه بسیار بالا خواهد بود. به هر حال بررسی نقش فناوری اطلاعات بر نظام آموزشی ما موضوعی قابل تأمل است.

بیان مسئله، هدف و فرضیه

از آنجایی که مدرسه سازمانی است که مسئولیت اصلی تعلیم و تربیت فرزندان هر جامعه‌ای را بر عهده دارد و زندگی در جامعه کنونی بدون تعلیم و تربیت عمومی غیر ممکن می‌باشد و بخصوص اینکه پدران و مادران بدلیل مشغله فراوان و یا بدلیل اعتمادی که نسبت به مدارس احساس می‌کنند بیشترین مسئولیت را بر دوش مدرسه می‌اندازند. لذا مشکلات مدارس در این امر مهم صدچندان می‌شود تا آنجایی که حتی خانواده‌ها در بسیاری از موارد از فرزندان خود به مدارس شکایت می‌برند و از نحوه رفتار فرزندان خود گلایه می‌کنند. ولی آیا انجام این مسئولیت خطیر از مدارس و کارکنان آنها به تنهایی بر می‌آید و یا اینکه باید چاره‌ای جست؟

مشکلات درسی و آموزشی و تربیتی و اخلاقی متأسفانه با تمام جدیتی که دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت پیش‌گرفته‌اند روز بروز بیشتر می‌شود. تبلیغات ضد فرهنگی که به عناوین و شکل‌های مختلف خود را جلوه‌گر می‌سازند از طرفی «تمایل بشر به اطاعت از نفس اماره

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

وجنبه منفی گرایبی وی» ما را هشدار می دهد اگر چنانچه بی تفاوت باشیم بهای سنگینی را متحمل خواهیم شد که چه بسا از عهده آن بر نیائیم.

امروز در جهان غرب که خود را در منجلاب فساد غرق کرده اند فریاد ها بلند است وفساد اخلاقی زندگی آنان را متلاشی نموده است ووقاقت به جایی رسیده است که مجلس انگلستان ازدواج هم جنس را برای مردان آزاد اعلام کرده است. رسمی که حتی در پست ترین حیوانات هم دیده نمی شود روگردانی از روشهای اصیل انسانی و حاکمیت بی بند وبار وافسار گسیختگی در کشورهای مترقی سبب شده است که روز بروز برتریگی دلها افزوده شود وآن نور معنوی که سبب روشنایی دلها و آرامش قلبهاست به کلی از میان برود واصل و موازینی که لازمه حیات سالم انسانی است زنگار فراموشی بگیرد.

آثار و مراتب سقوط اخلاقی تنها به گسترش ظلم و جنایت قدرتمندان در حق ملت های دیگر محدود نمی شود بلکه در داخل مرزهای همین کشورهای به ظاهر پیشرفته ، مرگ ارزشهای اخلاقی سبب بروز بحرانهای عظیم معنوی شده و پشت انسان جدید را خم کرده است. انسانی که تا این حد به انحطاط رفته ارتکاب به زشتیها برای او کار مشکلی نخواهد بود.

حضرت امام هادی (ع) می فرماید : « مَنْ هَانَتْ عَلَيْهِ نَفْسُهُ فَلَا تَأْمَنُ ثَمَرَهُ » کسی که در نزد خود خوار شود (احساس کرامت و شخصیت اخلاقی نکند). از شر او ایمن مباش.

لذا مشکلات تربیتی و اخلاقی دانش آموزان در مدارس و نیز تبلیغاتی که از طریق کانالهای تلویزیونی کشورهای همسایه بعنوان بوقهای تبلیغاتی غرب در جهت اشاعه بی بند وباری و فساد اخلاقی صورت می گیرد. وبعلاوه وارد کردن فیلمهای ویدیویی و عکسهای مبتذل که بطور وسیعی فکر کودکان و نوجوانان را مغشوش کرده وافکار ناصحیح را به آنها القا می کند ما را بر آن داشت که راهی را جويا شویم که بتوانیم حداقل از وسعت این مشکلات بکاهیم.

هدف از این تحقیق این است که با همکاری والیدن بتوانیم در مدارس محیطی سالم و اسلامی را بوجود آوریم وبا شناخت بیشتر دانش آموزان و ایجاد هماهنگی بین خانه و مدرسه در جهت رفع مشکلات آنان بکوشیم.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

فرضیه :

الف - همکاری والدین با مدرسه در رفع مشکلات تربیتی یا اخلاقی دانش آموزان رابطه ای مثبت دارد.

ب- همکاری والدین با مدرسه در رفع مشکلات تربیتی یا اخلاقی دانش آموزان رابطه ای خنثی دارد.

تعاریف عملیاتی :

والدین : پدر و مادر و یا هر کسی که سرپرستی دانش آموز را به عهده دارد .

مسئولین مدارس : مدیر ، معاون ، معلمین ، مشاورین و مربی امور تربیتی مدرسه .

دانش آموزان : کلیه دانش آموزان مقطع ابتدائی سن ۷ تا ۱۲ سال

مشکلات تربیتی و اخلاقی : کلیه نارسائیهها و کمبودهایی که منشاء آنها موضوع تربیتی و اخلاقی است .

«مطالعه منابع مربوطه به موضوع مورد تحقیق»

صاحب نظران تعلیم و تربیت بر این عقیده اند که والدین با همکاری و کمک به معلمان در زمینه پیشرفت تحصیلی فرزندان خود می توانند

بسیار مؤثر واقع شوند. این مسئله بخصوص در دوره ابتدایی بسیار حائز اهمیت است. تحقیقات متعدد نشان می دهد پیشرفت تحصیلی

دانش آموزانی که والدین

محققان به این نتیجه رسیده اند که والدین با سواد و خانواده با ثبات « کودکانی با پیشرفت تحصیلی بیشتر» دارند. تحقیق دیگری که

توسط (الیزابت بنیک) در زمینه تاثیر روشهای تربیتی در رشد استعدادهای متفاوت عقلانی انجام شده است. نشان می دهد مادرانی که از

نظر کلامی قوی تر هستند و موقعیتهای بهتر یا محرکهای کلامی بیشتری برای فرزندان خود فراهم می کنند. مثلا به فرزندانشان فرصت

می دهند که در بحثهای خانوادگی شرکت کنند و بندرت آنها را به دلیل ضعف تکلم تنبیه می کنند برای فرزندان خود کتاب داستان

بیشتری می خردند و برای کمبود پیشرفت در مدرسه دانش آموزان را بطور سازنده مورد انتقاد قرار می دهند فرزندان آنها پیشرفت

بیشتری دارند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

تحقیق دیگری در زمینه روشهای تربیتی والدین و پیشرفت تحصیلی فرزندان توسط (ریموند کتل) و (دیامن بارتن) (۱۹۷۲) انجام شده است.

هدف این تحقیق بررسی این نکته بوده که آیا رفتار والدین در پیشرفت تحصیلی کودکان موثر است یا نه؟ نتیجه کلی این بود که اولاً: رفتار والدین با فرزند در قدرتهای شناختی از جمله پیشرفت تحصیلی مؤثر است، این تاثیر در همه درسها وجود داشته است. ثانياً: سختگیری و محبت بیش از حد والدین به فرزندان موجب عقب ماندگی تحصیلی می شود.

تحقیق دیگری که توسط (کلاس) و (سوزان کری) در سال ۱۹۶۸ درباره کودکان قبل از دبستان تا کلاسهای ابتدایی انجام شد، افراد مورد مطالعه ۶۲ کودک از خانواده های محروم یکی از شهرهای ایالت تنسی امریکا بودند.

گروه کنترل برای مطالعه نیز از یکی از شهرهای مشابه انتخاب شده بود. گروه آزمایش را به مدت ده هفته طی دوپا سه تابستان متوالی آزمایش کلاسی دادند. بعلاوه دیدارهایی با خانواده های کودکان در منازل آنان صورت گرفت که طی آن در زمینه کار با کودکان آموزشی بویژه به مادران داده شد. معلمانی که از آگاهی های اجتماعی بالایی برخوردارند و نسبت به نیازمندی ها، مهارت های اجتماعی موردنیاز در جامعه شناخت بهتری دارند، می توانند نسلی را پرورش دهند که نقش فعال و مؤثری در هدایت تغییرات، ایجاد تحول و مقابله با بحران های اجتماعی داشته باشند، همچنین معلمانی که از نقش مهم و الگویی خود به خوبی آگاه هستند می توانند تربیت صحیح و مطلوبی بر فراگیران داشته باشند.

یکی از وظایف مهم آموزش و پرورش امروزی، ایجاد محیطی است که در آن دانش آموزان نگرش خاصی از مدرسه، حرفه و آینده خود و به طور کلی از جامعه به دست آورند. بدون شک، نگرشی که دانش آموزان در مدرسه کسب می کنند در جهت رشد عاطفی، روانی و اجتماعی ایشان بسیار مؤثر می باشد.

از این رو، معلمان می توانند با به کار گیری نقش فعالیت ها و برنامه های پرورشی و فرهنگی در تربیت اجتماعی دانش آموزان مناسب، مهارتها و نگرشهایی مانند مسئولیت پذیری، استقلال عمل و خود آموزی را در دانش آموزان پرورش دهند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

در کشور های مختلفی چون کره جنوبی، نقش فعالیت ها و برنامه های پرورشی و فرهنگی در تربیت اجتماعی دانش آموزان با روش اروپایی به اجرا درآمد. یعنی اینکه آنها در ابتدا نیروی هایی را برای یادگیری و آموزش نقش فعالیت ها و برنامه های پرورشی و فرهنگی در تربیت اجتماعی دانش آموزان به کشور های اروپایی اعزام کردند و این نیرو ها نیز پس از بازگشت توانستند آموزه های اروپایی خود را در کشور و نظام تحصیلی خود به اجرا بگذارند بدیهی است که جهان آینده به انسان هایی نیاز دارد که خلاق و توانمند باشند، ویژگی های عصر اطلاعات را به خوبی درک کنند و نیز بتوانند فعالانه به دانش های مورد نیاز بپردازند و فعالیت های گروهی یکی از مهمترین عواملی است که می تواند اوقات فراغت دانش آموزان را پر کنند و بر رشد فرهنگی یک نظام مؤثر واقع شود و بدون آن حیات معنوی یک جامعه به خطر می افتد.

پس می توان دانش آموزان را به کلاس های فوق برنامه دعوت کرد و این کار باعث رشد و شکوفایی و خلاقیت آنان خواهد شد. شناخت نقاط ضعف درسی دانش آموز و همفکری برای آن ضرورت دیگر ارتباط خانه و مدرسه است .

پس از گذشت چند هفته از سال تحصیلی می توان در وضع درسی دانش آموز تامل کرد و نقاط ضعف و قوت او را شناخت . مطلب دیگر توجه والدین و معلمان به ویژگی های روانی کودکان و ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی آنان است . به عنوان مثال کودکان نیاز به جلب توجه و ابراز خود دارند . آنها علاقه مند هستند که حاصل کار خودشان را عرضه کنند و بدین وسیله این نیاز در آنان تامین و ارضا شود . این نیاز در دوران مدرسه از طریق ارائه حاصل کارهای خود در امور درسی جلوه گر می شود . مثلاً ممکن است کودکی نقاشی بکشد و آن را نزد پدر و مادر خود بیاورد و ارائه دهد .

در مقابل این عمل والدین باید به آن توجه کنند و کودک را مورد تشویق قرار دهند هدفمندی نیاز دیگر کودک است . اگر کودک بداند که درس را برای چه هدفی می خواند و آثار و نتایج هر یک از مواد درسی به او تفهیم شود علاقه اش به درس خواندن افزایش پیدا می کند. ارتباط مثبت بین خانه و مدرسه باعث هماهنگی در هدفها، روش های آموزشی و تربیتی و جلوگیری از بروز دوگانگی ها و تعارضات در امور تحصیلی و تربیتی فرزندان می شود و همچنین ارتباط والدین با مدرسه بهتر خواهند توانست نیازهای فرزندشان، وضعیت

تحصیلی او و بطور کلی اطلاعات کامل تری را از شرایط فرزند خود بدست آورده و نقش مفیدتری برای تربیت و آموزش فرزند خود داشته باشند.

تمامی برنامه های درسی و تمامی تلاش های معلمان به قصد ایجاد رفتار یا نگرشی خاص در افراد صورت می پذیرد و یادگیری پایه و اساس چنین رفتارها و نگرش هایی است . یادگیری مهم ترین روش کسب رفتارهای مطلوب است که عواملی مانند آمادگی ، تجربیات قبلی ، فعالیت دانش آموز ، نقش محرکهای درونی و بیرونی و معلم در آن تأثیر دارد.

موانع مشارکت اولیا در مدرسه

چنانچه مشارکت را گذر از تفکر سنتی اداره ی امور به حساب آوریم ، بدیهی است برای تحقق آن دشواری هایی وجود داشته باشد . مشارکت نگاه قدرت طلبانه و ساختارهای سنتی اداره را به مبارزه می طلبد بنابراین طبیعی است خود این ساختارها از جمله موانع اصلی مشارکت به حساب آیند

موانع مشارکت اولیا در امور مدرسه در قالب انجمن اولیا و مربیان را می توان از دو منظر مورد توجه قرار داد.

۱. موانع مشارکت اولیا از سوی مدرسه

۲. موانع مشارکت از سوی اولیا

۳. در هر مجموعه ای مدیر به عنوان اثر گذار ترین عامل در موفقیت آن در دست یابی به اهداف قلمداد می شود . از این رو نگاه

مدیر مدرسه به انجمن اولیا و مربیان و مشارکت اولیا در امور مدرسه نقش اساسی در نزدیکی یا دوری اولیا به مدرسه ایفا می

کند . نگاه مشارکت جویانه ی مدیران موجب استفاده ی مطلوب از ظرفیت ها ی اولیا می گردد و آنها نیز با نگاه خدمت به

فرزندان خویش با مدرسه ارتباط صمیمی برقرار نموده ، در رفع موانع و مشکلات آموزشی و پرورشی ، از هر گونه اقدامی دریغ

نمی کنند

۴. بر عکس ، نگاه منفی مدیران به مشارکت اولیا موجب فاصله گرفتن آنها از مدرسه می شود و عملاً حل مسائل و مشکلات

آموزشی و پرورشی مدرسه به آسانی صورت نمی گیرد . به طور خلاصه موانعی که از سوی مدرسه بر سر راه مشارکت اولیا در

امور ایجاد می شود ، به قرار زیر است

۵. :

۱ - نگاه سنتی مدیر به اداره ی مدرسه

۲ - آشنا نبودن مربیان به مزایای مشارکت اولیا

۳ - احساس نا توانی در هدایت اولیا به سمت فعالیت های آموزشی و پرورشی.

۴ - ترس از مداخله ی بیجای اولیا در امور مدرسه.

۵ - نگاه منفی مدیر به حضور اولیا در مدرسه.

۶ - ترس از کم شدن قدرت مدیر یا به عبارتی قدرت طلبی مدیر.

۷ - نگاه سنتی به انجمن اولیا و مربیان مدرسه

۸ - عدم انگیزه ی مدیر در جلب مشارکت اولیا.

موانع مشارکت از سوی اولیا

عدم مشارکت اولیا در امور مدرسه به عوامل متعددی بستگی دارد که از جمله ی مهم ترین آنها عوامل فرهنگی و اجتماعی و عدم آگاهی

اولیا نسبت به حقوق خویش است . بسیاری از اولیا معتقدند که مسئولان مدرسه ارزشی برای عقاید و نظریات آموزشی و پرورشی آنها

قائل نیستند . بسیاری از اولیا نیز تعلیم و تربیت را وظیفه ی دولت می دانند و هر گونه مسئولیتی در این زمینه را از خود سلب می

کنند . برخی به تجربه دریافتند که مسئولان مدرسه از طریق انجمن اولیا و مربیان مدرسه تنها نگاه اقتصادی به آنها دارند و در دیگر

امور هیچ حقی برایشان قائل نیستند . عواملی از این نوع و عدم آگاهی اولیا نسبت به حقوق خویش و فرزند خود موجب گردیده است که

ارتباط اولیا و مربیان از انسجام لازم برخوردار نباشد . در نتیجه ی این امر ، عدم موفقیت لازم در تعلیم و تربیت کودکان ، نوجوانان و

جوانان بوده است. به طور خلاصه، برخی موانع مشارکت از سوی اولیا عبارتند از:

- ۱-عدم آگاهی از مزایای مشارکت
- ۲-عدم آگاهی از حقوق خویش در قبال مدرسه
- ۳-ترس از درخواست کمک مالی به مدرسه
- ۴-ترس از موضع گیری خشونت آمیز مسئولین مدرسه در قبال ارائه ی عقاید و نظریات آموزشی و پرورشی.
- ۵-نداشتن فرصت مشارکت.
- ۶-عدم آگاهی نسبت به چگونگی مشارکت.
- ۷-باور داشتن به مسئولیت پذیر بودن فرزند.
- ۸-احساس بی توجهی نسبت به عقاید و نظریات آنها توسط مسئولین مدرسه.
- ۹-فقدان مکان مناسب برای حضور اولیا در مدرسه.
- ۱۰-برقراری ارتباط با مربیان.

در جوامع پیشرفته، همکاری میان خانه و مدرسه به صورتی منسجم درآمده و این دو نهاد، مسؤولیت مشترک خویش، یعنی تربیت فرزندان جامعه را با همفکری، همکاری و هماهنگی کامل به سامان می‌رساند با توجه به گسترده بودن تغییرات اجتماعی در جامعه و ارتباط تنگاتنگ آن با تعلیم و تربیت، معلمان نقش مهمی در این بین ایفا می‌کنند. چراکه در میان نهادها، آموزش و پرورش و کارگزاران آن یعنی معلمان نقش اساسی در تربیت دانش آموزان دارند، به دلیل حساسیت این موضوع در دوره های تحصیلی دانش آموزان و پی ریزی شخصیت افراد در این دوران، اهمیت موضوع دوچندان می شود.

خلاصه و نتیجه گیری

همانطور که بر کلیه دست اندر کاران تعلیم و تربیت روشن و واضح است مدارس با مشکلات تربیتی و اخلاقی دانش آموزان بخصوص در مناطق و محله های محروم شهر فراوان بوده و برخیز اوقات تحصیلی را در مدرسه مسئولین مدارس به مسائل مربوط به تعلم و انضباط می پردازند و بدین ترتیب بجای استفاده موثر از این فرصتها در پیشرفت تحصیلی آنان این چنین فرصتها به هدر می رود

دیدگاههای تربیتی مربیان به جامعه نفوذ می کند و مربی از مسائل خاص مربوط به کودکان و نوجوانان آگاه می گردد و در مقابل هر یک واکنش مناسب و راه صحیح جاره جویی را دنبال می کند.

دو نهاد خانه و مدرسه نقش اساسی در تکوین شخصیت کودکان و نوجوانان دارند . بین روش ها و منش های خانه و مدرسه باید همسویی و تشابه وجود داشته باشد و یکی از این دو کانون ، کار دیگری را خنثی نکند ، بلکه به عنوان دو جریان همدل و مکمل عمل کنند . مدرسه باید پیشاهنگ ارتباط با خانه و خانواده باشد و با روشهای گوناگون اسباب مشارکت فکری اولیا را در امر تعلیم و تربیت فرزندان شان فراهم کند طی سالهای اخیر، انجمن های اولیاء و مربیان مدارس در کشور ما، با انسجام و وسعت نظر بیشتر، تلاش کرده اند روش های جدید همکاری و مشارکت اولیاء و مربیان را که زمینه های تربیتی و فرهنگی را نیز در بر می گیرد، جایگزین شیوه های منسوخ گذشته سازند. تردیدی نیست که کوشش های مشترک اولیاء و مربیان، با برنامه های سنجیده و درست و پرداخت به مسایلی که در هر دو حوزه خانواده و مدرسه وجود دارد، گام مهمی است در جهت رفع ابهام ها و دشواری های آموزشی و تربیتی و در این راه استفاده از تجربیات عملی سایر کشورها به طور حتم مفید و سودمند خواهد بود.

فهرست منابع

- ۱- انجمن اولیاء و مربیان جمهوری اسلامی ایران ، مجله پیوند، شماره های ۱۶۸-۱۶۹-۱۷۰-۱۷۱-۱۷۲-۱۷۳.
- ۲- سادات، محمد علی، اخلاق اسلامی، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها ، تهران ، چاپ دوازدهم با تجدید نظر ، بهار ۱۳۷۲.
- ۳- کریمی ، یوسف، جزوه روانشناسی اجتماعی آموزش و پرورش ، ۱۳۷۲.
- ۴- معیری، محمد طاهر، مسائل آموزش و پرورش ، انتشارات امیر کبیر. ۱۳۸۱
- ۵- مفیدی ، فرخنده ، آموزش و پرورش پیش دبستانی و دبستانی ، پیام نور. ۱۳۷۹